

گزارش کوتاه از بر خه فعالیت های انجام شده

دور مرکز اطلاع رسانی و کتابخانه مرکزی در سال ۱۳۹۸

« فرزانه فرجامی، کارشناس ارشد
مرکز اطلاع رسانی و کتابخانه مرکزی
دانشگاه فردوسی مشهد

در سال ۱۳۹۸ مرکز اطلاع رسانی و کتابخانه مرکزی ضمن بزرگداشت هفتادمین سال تاسیس دانشگاه فردوسی تلاش نمود تا با ارتقا کیفیت خدمات، استفاده از فناوری های نوین، افزایش کیفیت محتوای وب سایت، و بهبود منابع انسانی در جهت کسب مقام دومین دانشگاه جامع کشور کوشا باشد. تحقیق و بررسی در خصوص ایجاد کتابخانه دیجیتالی دانشگاه با استفاده از نرم افزار متن باز دی اسپیس (Dspace)، ارائه اطلاعات پایان نامه ها به صورت تمام متن در سطح اینترنت دانشگاه به صورت الکترونیکی، راه اندازی خدمات مشاوره اطلاعاتی، گسترش و توسعه فضاهای مطالعه، تهیه منابع آموزشی و برقراری دسترسی به پایگاه های اطلاعاتی مورد نیاز از جمله فعالیت های کتابخانه در این رابطه می باشد. همچنین از موارد دیگر می توان به گسترش فضای مخزن کتاب ها، ارتقا سواد اطلاعاتی کاربران و کارکنان با افزایش برگزاری کارگاه های آموزشی، مستندسازی فعالیت های کارشناسان، ایجاد کمیته های تخصصی، حمایت از دانشگاه سبز و... اشاره نمود.

کتابخانه مرکزی با داشتن ۱۳ بخش نسبت به ارائه خدمات به خانواده بزرگ دانشگاه همت گماشته است اگر چه که در ماه آخر سال بعثت شیوع ویروس کرونا این خدمات نیز تحت تاثیر قرار گرفت. در همین راستا بخش سفارشات از طریق مجموعه سازی منابع اطلاعاتی در سال ۱۳۹۸ مبلغ ۵,۲۷۸,۷۴۵,۰۱۵ ریال جهت خرید منابع هزینه نمود (جدول ۱). به گونه ای که تعداد ۲۵۷۳ نسخه کتاب فارسی، ۲۶۴ عنوان کتاب لاتین چاپی و الکترونیکی، ۴۴ عنوان نشریه فارسی، ۳ پایگاه مقالات فارسی و امکان دسترسی به بیش از ۲۵۰ پایگا مقالات لاتین فراهم شد.

جدول شماره (۱): مبلغ هزینه شده برای تأمین منابع اطلاعاتی کتابخانه در سال ۱۳۹۸

نوع منبع اطلاعاتی	نام واحد	زبان منبع	روش تهیه		هزینه ریالی صرف شده
			خریداری	اهدایی	
کتاب	کتابخانه مرکزی	فارسی و عربی	۲۵۷۳	۲۱۵۲	۳,۰۸۸,۱۵۵,۵۱۹
		لاتین چاپی و الکترونیکی	۲۶۴	۱۸۶	
		لاتین	۰	۰	
نشریات (عنوان)	کتابخانه مرکزی	فارسی	۴۴	۴۵	۸۷,۸۶۰,۰۰۰
	کتابخانه مرکزی	لاتین	۰	۲۰۱	
پایگاه های اطلاعاتی	کتابخانه مرکزی	فارسی	۳	-	۷۸,۱۵۰,۰۰۰
	کتابخانه مرکزی	لاتین	بیش از ۲۵۰	-	۹۳۰,۰۰۰,۰۰۰
جمع					
۵,۲۷۸,۷۴۵,۰۱۵					

در بخش فهرست نویسی نیز تعداد ۱۳۱۵۳ عنوان کتاب فهرست نویسی و آماده‌سازی گردید که از این تعداد ۱۱۸۴۴ عنوان کتاب فارسی و ۱۳۰۹ عنوان کتاب لاتین می‌باشند. اطلاعات مربوط به آمار کتاب‌های فهرست نویسی شده در کتابخانه‌های دانشکده‌ها در جدول ۲ آمده است.

جدول شماره (۲): آمار کتاب‌های فهرست‌نویسی شده در بخش فهرست‌نویسی در سال ۱۳۹۸

ردیف	دانشکده	فارسی	لاتین
۱	الهیات	۱۶۴۰	-
۲	ادبیات	۴۲۲۷	۸۱۱
۳	علوم تربیتی	۸۴۸	۴۹
۴	مرکز مشاوره	۱۵۵	-
۵	کتابخانه مرکزی	۴۹۷۴	۴۴۹
	جمع کل	۱۱۸۴۴	۱۳۰۹

در بخش امانت کتابخانه تعداد کل کتاب‌های موجود شامل ۲۸۸۸۷۲ نسخه می‌باشد که از این تعداد ۲۰۴۶۸۰ نسخه کتاب فارسی و ۸۴۱۹۲ نسخه کتاب لاتین می‌باشد (جدول ۳). تعداد کتاب‌های امانت داده شده فارسی و لاتین در طی سال ۱۳۹۸ بالغ بر ۱۰۰۳۵۲ عنوان بوده است (جدول ۴).
با توجه به اینکه بخش امانت از بخش‌های فعال و پویای کتابخانه می‌باشد، روزانه حداقل به بیش از ۷۰۰ نفر از اعضا خدمات ارائه می‌گردد.

جدول شماره (۳): آمار کتاب‌های موجود در کتابخانه مرکزی در سال ۱۳۹۸

تعداد کتاب			
موجودی		نوع	
فارسی	لاتین		
۱۸۹۸۶۹	۷۴۳۶۴	غیرمرجع (نسخه)	کتابخانه
۱۴۸۱۱	۹۸۲۸	مرجع (نسخه)	مرکزی

جدول شماره (۴): آمار کتاب‌های امانت داده شده به تفکیک دانشجویان، اعضای هیات علمی و کارمندان در سال ۱۳۹۸

تعداد کتاب‌های امانت داده شده						
کتابخانه مرکزی	کل اعضا		تعداد دانشجویان			تعداد کارکنان
	تعداد عضو	تعداد کتاب امانت داده شده	تعداد دانشجویان کارشناسی	تعداد دانشجویان کارشناسی ارشد	تعداد دانشجویان دکتری	تعداد کتاب امانت داده شده
کتاب‌های فارسی	۲۵۰۰۰	۹۴۹۹۳	۵۳۵۲۱	۲۵۸۷۷	۱۱۶۵۱	۹۷۲
کتاب‌های لاتین		۵۳۵۹	۲۱۵۳	۱۹۱۱	۹۷۵	۱۹۳
						۵۳

افزون بر موارد ذکر شده بخش مرجع کتابخانه با داشتن بیش از ۱۴۰۹۵ نسخه کتاب فارسی و ۹۸۰۱ نسخه کتاب لاتین در جهت رفع نیازهای آموزشی و پژوهشی‌استادان، دانشجویان و پژوهشگران تلاش می‌نماید. در سال ۱۳۹۸ حدود ۶۹۸ نسخه کتاب به این مجموعه اضافه شد که از این تعداد ۶۷۳ نسخه فارسی و ۲۵ نسخه لاتین می‌باشد.

همچنین بخش پایان‌نامه‌های مرکز اطلاع‌رسانی و کتابخانه مرکزی نیز با داشتن نزدیک به ۲۶۰۰۰ پایان‌نامه مقطع کارشناسی ارشد و دکتری یکی دیگر از بخش‌های فعال و پویای کتابخانه به شمار می‌رود. در این بخش در سال ۱۳۹۸ تعداد ۱۲۱۵ پایان‌نامه در مقطع کارشناسی ارشد و تعداد ۴۸۵ پایان‌نامه در مقطع دکتری وارد مجموعه شده است.

بخش نشریات کتابخانه بخش دیگری است که با داشتن بیش از ۱۳۵۴ عنوان نشریه لاتین و ۹۶۷ عنوان نشریه فارسی در سال ۱۳۹۸ مجموعه غنی از مجلات را فراهم ساخته به گونه‌ای که نیازهای پژوهشی مراجعان را تامین می‌نماید، همچنین امکان دسترسی به ۳ پایگاه مقالات فارسی، و بیش از ۲۵۰ پایگاه مقالات لاتین و خرید ۴۴ عنوان مجله فارسی در این سال فراهم گردید.

بخش آموزش و ارتباطات نیز با هدف ارائه برنامه‌های آموزشی به منظور حفظ، اشاعه و ارتقا دانش جامعه دانشگاهی و ایجاد ارتباط و تعامل، فعالیت‌های خود از جمله برگزاری ۱۱۲ کارگاه، تور آموزشی و نشست‌های علمی را ارائه نمود. از فعالیت‌های ویژه این بخش در سال ۱۳۹۸ پیگیری لازم جهت تجهیز کارگاه آموزشی، اتاق شورا و تهیه سایر ابزار، تجهیزات و امکانات مورد نیاز جهت ارائه بهینه خدمات آموزشی بود. علاوه بر این این بخش در سال ۹۸ میزبانی بیش از ۷۲۸ بازدیدکننده در سطح ملی و بین‌المللی را برعهده داشت.

یکی دیگر از بخش‌های مهم در مرکز اطلاع رسانی و کتابخانه مرکزی بخش اطلاع رسانی است که این بخش با هدف شناسایی نیازهای جامعه دانشگاهی و فراهم کردن امکان دسترسی سریع و آسان به منابع اطلاعاتی و به منظور پشتیبانی از اهداف آموزشی و پژوهشی دانشگاه خدمات خود را چه به صورت حضوری و چه به صورت مجازی ارائه نموده است. از جمله فعالیت‌های ویژه این بخش می‌توان به پیگیری امور راه اندازی کتابخانه دیجیتالی دانشگاه با استفاده از نرم افزار متن باز دی اسپیس (Dspace)، مدیریت مقالات سیستم ساعد، مدیریت سامانه پاد و مدیریت وب سایت کتابخانه اشاره نمود.

بخش علم‌سنجی یکی از بخش جدید در کتابخانه مرکزی است که با هدف تحلیل و گزارش تولیدات علمی منتشرشده اعضای هیئت علمی، رصد نظام‌های علم‌سنجی داخلی و خارجی، بومی‌سازی شاخص‌های علم‌سنجی با سیاست‌های دانشگاه به بررسی، اصلاح و تکمیل اطلاعات اعضای هیئت علمی در سامانه علم‌سنجی دانشگاه می‌پردازد. در همین راستا این بخش با برگزاری کارگاه‌های آموزشی برای اعضای هیئت علمی، بررسی وضعیت رتبه دانشگاه فردوسی در رتبه‌بندی مؤسسات سایمگو و تهیه گزارش دوماهه WOS و SCOPUS و... تلاش می‌نماید تا علاوه بر آگاه‌سازی اعضای هیات علمی از وضعیت علمی خود، وضعیت علمی دانشگاه را از طریق بررسی شاخص‌های علم‌سنجی رصد نماید.

علاوه بر فعالیت‌های مطرح شده در بالا، می‌توان به برگزاری ۳ نمایشگاه کتاب، ایجاد دو سالن مطالعه ویژه خواهران با ظرفیت ۷۵ نفر و برادران با ظرفیت ۹۰ نفر، انتقال مجموعه‌های اهدایی به سالن مرجع کتاب‌های فارسی، انتقال بخش اطلاع رسانی به بخش خدمات پایان نامه‌های دیجیتال، و تدارک فضای سالن کتابخانه در طبقه اول جهت مطالعه دانشجویان در مرکز اطلاع رسانی و کتابخانه مرکزی اشاره نمود.

